
אביגדור פלדמן, משרד עורכי דין
Avigdor Feldman - Law Offices
רח' הוברמן 10 תל-אביב 64075
טל. 03-6852220, פקס. 03-6869775

מיכאל ספרד, משרד עורכי דין
Michael Sfar, Law Offices
רח' אחד העם 49 תל-אביב 65206
טל. 03-6206947, פקס. 03-6206950

לכבוד
7.12.2008
מר מני מזוז
היועץ המשפטי לממשלה

א.ב.

הנדון: בקשה להורות על פתיחה בחקירה

1. אנו פונים אליך בשם מרשנו, הוועד הציבורי נגד עינויים, בעקבות כתבתו של העיתונאי אורי בלאו שפורסמה במוסף השבועי של עיתון "הארץ" ביום 28.11.2008 (להלן "הכתבה"), כמו גם בעקבות דיווח חדשותי ובו תגובת הפצ"ר לפרסום מוקדם של עיקרי הכתבה מיום 27.11.2008 (להלן "התגובה").
2. כידוע לך ביום 14.12.2006 ניתן פסק הדין בבג"ץ 769/02 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נגד ממשלת ישראל ואחרים (להלן: "פסק הדין"), על ידי הרכב בראשות כב' נשיא בית המשפט העליון (דאז), השופט אהרון ברק.
3. מהאמור בכתבה, בראיות עליהן היא נסמכת ושחלקן הוצגו בפרסום, ואף מהאמור בתגובת הפצ"ר, מסתבר כי בעלי תפקידים בכירים ביותר בצה"ל – ובראשם ראש המטה הכללי, אלוף פיקוד המרכז, וראש אגף המבצעים – מפרים לכאורה באופן חזיתי ובגסות את הנחיות פסק הדין, ובתוך כך עוברים לכאורה עבירות פליליות מהחמורות הקיימות בספר החוקים, והכול כמפורט להלן.

4. עוד עולה מהכתבה ומתגובת הפצ"ר כי הפרקליטות הצבאית היא לכאורה שותפה פעילה בביצוע העבירות המתוארות בה ולפיכך פנייה זו ממוענת אליך שהרי הפרקליטות הצבאית נוגעת בדבר והתנהלותה אמורה להבדק גם היא על ידי גורם חיצוני.
5. ואלו ההפרות לכאורה של פסק הדין המחייבות להבנתנו נקיטה מיידית של מספר פעולות על-ידיך, ובראשן פתיחה בחקירה פלילית (כל ההדגשות הוספו):

א. פקודה לחסל מבוקשים מקום שניתן לעצורם

1. דיון בלשכת אלוף פיקוד מרכז, 28.3.2007:
"..."המשימה", קבע אלוף הפיקוד, "היא מעצר", אך "במידה וההפללה (הזיהוי) היא של אחד מבכירי הגא"פ (ג'יהאד איסלאמי פלסטיני): וואליד עובייד, זיאד מלאישה, אדהם יונס, יש אישור לכוח לבצע יירוט וזאת על פי הערכת מצב במהלך ביצוע המשימה".
2. והראיה לכך שניתן היה לעצור את המבוקשים הנזכרים לעיל מקורה בהנחיה נוספת באותו דיון שעיקרה כי "במידה וישנם נשים וילדים ברכב, השיטה היא מעצר".
3. הנה כי כן האלוף נווה מיירט בני אדם על בסיס פרסונאלי על אף שהמשימה, לשיטתו, הינה מעצר. לשון אחר מעצר אפשרי ואינו מסכן חיי אדם מצד צה"ל, ואולם יש בני מוות שמעצרים והעמדתם לדין אינה באה בחשבון לשיטת האלוף נווה.
4. כמתואר בכתבה, המדובר באותה פרקטיקה ממש אשר הייתה נהוגה בצה"ל עובר לפרסום פסק הדין, כפי שאפשר להתרשם משתי הפעולות להלן המתוארות אף הן בכתבה.
5. פעולת חיסול מיום 8.11.2006 בכפר אל-יאמון:
"חיילי מגלן היו גם אלה שביצעו ב-8 בנובמבר 2006 פעולה בכפר אל-יאמון, שהסתיימה בהריגתם של חמישה פלסטינים – שניים מביניהם לא חמושים. צה"ל, כהרגלו, לא הציג את הפעולה כחיסול, אך בדיעבד מתברר שמשימת הכוח היתה

"להתגב לתוך מרכז הכפר, עד לעמדת תצפית על שטח ההשמדה שאותר מראש, לארוב למתבלים חמושים ולפגוע בהם מטוח קצר".

6. פעולת חיסול מיום 13.12.2006 במחנה הפליטים עין בית עילמא:

"...מתברר כעת כי גורלו של רמאחה נחרץ חודש לפני כן, עת כונס בפיקוד המרכז דיון שיוחד למבצע המתוכנן... בדיון הוצגו לנוכחים דגשים מטעמו של האלוף נוה, שקבע כי החמושים המסתובבים באזור קשורים לחוליה של רמאחה "ויש לפגוע בה". בדיון לא הוצגה כלל האפשרות לנסות לעצור את חברי החוליה והתנאים לפתיחה באש היו זיהוי שני חמושים, פעילות "קונספירטיביות" עם חמוש אחד לפחות או "בהינתן אינדיקציה" להימצאותו של רמאחה בחוליה."

ב. פקודה המתירה לחסל חפים מפשע יחד עם המבוקש

1. ביום 12.4.2007 התקיים דיון נוסף לאישור חיסולו של מלאישה הנ"ל, והפעם לא חס אלוף הפיקוד גם על שני חפים מפשע שעשויים להיות בקרבתו, ואישר את החיסול עם "עוד שני נוספים לכל היותר".

2. ראש אגף מבצעים האלוף טל רוסו, בדיון משלו באותו היום, התיר את החיסול "גם אם ברכב יהיה אדם בלתי מזוהה אחד".

3. ראש חטיבת מבצעים, תא"ל סמי תורג'מן, בדיון אחר בראשותו מאותו יום ובאותו עניין, הזהיר מפני "פגיעה סביבתית", אך לא חלילה מכוח זכות אותה "סביבה" לחיים, אלא בשל השלכות פגיעה כזו על "ניסיונות הייצוב". יחד עם זאת בהמשך אותו דיון התיר תורג'מן את דמם של **עד חמישה בני אדם**.

4. למחרת נערכה פגישה באותו נושא אצל הרמטכ"ל, ומאזן הדמים אצלו הורה על **חיסול של אדם אחד נוסף**, אשר כונה כבלמ"ז (בלתי מזוהה).

ג. פקודה לחיסול מבוקשים וחפים, כשדחיפות החיסול ניגפת בפני שיקולים מדיניים

1. כידוע פסק הדין בבג"ץ לא קיבל את עמדת מרשנו כי כל חיסול בהגדרה אינו חוקי וכי אין לפגוע בשום מקרה בחפים מפשע ובכאלה שהם בחזקת חפים מפשע, עמדה המבוססת על כללי המשפט הבינלאומי, ולשיטת הח"מ אף על הדין המקומי המתיישב עימו. עם זאת בג"ץ הכריע בעתירה ובפסק דינו מצויים

עקרונות מנחים לפעולת הרשות. להכרעת בג"ץ, לכל הפחות, כפופים מקבלי ההחלטות, המתכננים והמבצעים בצה"ל.

2. בפסק הדין, כידוע, בית המשפט הגבוה לצדק קבע כי על שאלת חוקיות הפגיעה בחפים מפשע יחלוש עקרון המידתיות. בין היתר, מרכיב מרכזי של עקרון זה בוחן את דחיפות המבצע לאור הסכנות הנובעות מהיעד לחיסול. משמעות הכרעת בג"צ היא שככל שקיימת דחיפות גבוהה יותר לביצוע החיסול וככל שגדול החשש שדחייה תגרום לנזק, כך תהיה נטילת הסיכון של פגיעה בחפים מפשע סבירה יותר.

3. במקרה שלפנינו, משגרי המחסלים מטעם צה"ל מעכבים את המבצע בשל ביקור מדיני. כלומר המבצע לא מספיק דחוף כדי לבצעו בזמן הביקור של שר ההגנה האמריקאי. במצב דברים זה, בהעדרה של דחיפות מבצעית, אין שום אפשרות לראות בפגיעה בחפים מפשע מעשה מידתי.

4. וכך בכתבה:

"בשלב זה פירט תורג'מן את תנאי ההפללה (זיהוי) של מלאישה, וקבע שרק אם יתקיימו יינתן אור ירוק לביצוע החיסול... לגבי סוגיית עיתוי המבצע אמר, כי "לאור המופעים המדיניים הצפויים, פגישת ראש הממשלה עם אבו מאזן וביקור שר ההגנה האמריקאי, ממליץ (על)... ביצוע לאחר מכן". בדיון התייחס תורג'מן גם לפסיקת בג"ץ בדבר מינוי ועדה שתפקידה יהיה לבדוק בדיעבד סיכולים ממוקדים, ואמר כי לנוכח הנחיות בג"ץ בנושא יש לתעד את המבצע. למחרת הועלה המבצע לאישורו של הרמטכ"ל, גבי אשכנזי. בלשכתו התכנסו מספר מצומצם של קצינים בכירים, בהם סגנו, ראש אגף המבצעים, ראש חטיבת המבצעים, הפרקליט הצבאי הראשי, נציג פיקוד מרכז ונציג השב"כ. במסמך המסכם את הפגישה נאמר שאשכנזי "הדגיש כי בשל הוראות בג"ץ על הקמת ועדה מקצועית בנושא סכו"ם, יש לסכם את הרכב הוועדה עם השב"כ בהקדם האפשרי". על אף שמלאישה הוגדר כחלק מתשתית מתקנת, גם אשכנזי היה מוטרד מתזמון הפעולה ואמר כי "לאור הפגישות המדיניות הצפויות להתקיים במהלך השבוע, יש לשקול מחדש את מועד הביצוע". אשכנזי אסר לתקוף את הרכב שבו ייסע מלאישה אם יתגלה שיש בו "יותר מנוסע אחד בלמ"ז (בלתי מוזהה)".

5. אכן, דחיפות החיסול, מסתבר, אינה נגזרת מהסיכון הנשקף מהמבוקש, שהכול יודעים כי אין המדובר בסיכול פיגוע כזה או אחר, אלא בפעולת נקם לשמה, שהרי אין הדעת סובלת שהמדינה מספסרת בחיי אזרחיה משיקולים מדיניים.

6. ולמען זירוזו החקירה כנגד לפחות אחד החשודים המרכזיים להלן מגוון התבטאויות של האלוף נוה בראיון המופיע בכתבה ואשר לדידנו מוכיחים יסוד נפשי של מחשבה פלילית ברורה:

[העיתונאי] באישור של אגף המבצעים בעניין מלאישה נאמר שמדובר במבצע פעמו"ן.

[נווה] "אם הבחור אושר כ'רשאי פעמו"ן', כלומר כרשאי לעשות עליו סיכול ממוקד, אז זו אופרה אחרת".

[העיתונאי] אבל אז זה סותר את הנחיות בג"ץ, כי השליטה בשטח היא של ישראל ובאישור התוכנית עולה גם אופציית המעצר.

[נווה] "עזוב אותי מהנחיות בג"ץ, אני לא יודע מתי יצאו הנחיות בג"ץ ומתי לא. אני יודע שסיכול ממוקד מאושר ויוצא נוהל פעמו"ן ואני מקבל את ההוראות מאגף המבצעים".

[העיתונאי] מדוע באישורי סיכול ממוקד ניתן אישור מראש לפגוע בבלתי מזוהים?

[נווה] "בשחאדה לא היו אנשים? אבל זה לא שאלות שאתה צריך להפנות אלי. מה שעובר את נושא פעמו"ן עובר אישורים עד ראש הממשלה ומה שמוחלט מוחלט. בדרך כלל התבר'ה האלה הסתובבו עם אנשים רעים לידם, לא עם אנשים טובים".

7. האלוף נוה מפנה לפרשת חיסול שחאדה, ואכן בדבריו מהדהדים דברי האלוף האחראי לאותה פרשה, דן חלוץ, וכזכור בראיון הזכור לשמצה עם האחרון (וראה בג"ץ 5757/04), התייחס חלוץ לאותה פרשה כך:

(ש) - זה בעניין הלגיטימיות של החיסול. אבל מה בנוגע לאלה שנהרגו על לא עוול בכפם?

(ת) התוצאה מורכבת משניים. ראשית, תוצאה חיובית מושלמת משום שפגענו באיש. תוצאה שניה שעליה הבענו צער, שפגענו באזרחים בלתי מעורבים

(ש) חפים מפשע

(ת) אני בכוונה אומר אזרחים בלתי מעורבים, משום שידוע לנו היטב שגם טרוריסטים גדולים ביותר הם לעתים תחת מסווה אזרחי.

(ת) בודאי

8. דמיון מצמרר נמצא הן בפעולות הבלתי חוקיות לכאורה שנוקטים שני האלופים, והן באופן התייחסותם למעשיהם, והכול בשפה מהוקצעת המצוחצחת הנוקטת לשון נקייה, "בלתי מעורבים" ו-"בלתי מזוהים", אזרחים חפים לרבות נשים וילדים, נטולי שם ופנים, שלידם של האלופים דרך כלל אינם אלא טרוריסטים גדולים במסווה, אנשים רעים הדרים בשכונתו הרעה של המבוקש לחיסול, שאין צער במותם ודמם מותר.

9. מי אתם אנשים רעים שכמותכם? הכוונה כנראה לאישה הרעה מאריה אמן (וראה בג"ץ 6703/07), שביום 20.5.2006, בטרם מלאו לה 5 שנים, טיל ששוגר לחיסול מבוקש פגע ברכב בו נסעה, והיא נותרה משותקת בכל חלקי גופה ומחוברת למכונת הנשמה לצמיתות.

10. יתכן והאלופים מכוונים לטרוריסט הגדול במסווה, מואמן אמן, שהיה בן 3 עת שייט הטיל לאותו הרכב. מואמן נפצע פיסית באורח בינוני וסיוטי הפוסט טראומה ממנה הוא סובל שבים ופוקדים את לילותיו.

11. ואולי מתכוונים האלופים לטרוריסטים הרעים שחוסלו ממשפחתה של מאריה ומואמן בידי אותו טיל תועה – אמה של מאריה, אחיהם הבכור בן השש, סבתה ודודה.

12. חיסולה הממוקד של משפחת אמן בוצע לפני פרסום הנחיות בג"ץ אך ממילא מודה נווה כי אינו יודע מתי יצאו הנחיות בג"ץ בבחינת מודה ועוזב יחוסל. ואכן במצב דברים זה אכן אין כל טעם להרהר בהנחיות בג"ץ, שעה שהאלוף נווה קובע בעצמו את סרגל הדמים על פיו הוא פועל, ובסרגל זה אין חפים ואין תמימים, כולם אנשים רעים הסובבים אנשים רעים יותר.

13. ואין שיעור ואין מידה לכירורגיה של ההפרדה בין אזרחים ולוחמים את דם כולם יגרוף נווה וחבריו לנשק, ואם תתחקה אחר הטעם לעצור מבוקש אחד והנימוק לחיסול אחר, תמצא שהשיקולים כולם "מקצועיים" ואין להם דבר עם שיקולי תועלת ונזק ומדתיות לחיי אדם, העקרונות המצוינים בפסק הדין, ועוזב אותי כבר מפסק הדין הזה.

14. מכל אלה ניכרת בבוטות ההפרה של עקרון המדתיות ביחס לפגיעה בחפים מפשע, כפי שנוסח בהנחיות הנשיא בפסק הדין, האומר כי

"אין לפגוע בלוחמים או במחבלים אם הנזק הצפוי לאזרחים תמימים שבקרבתם אינו שקול כנגד התועלת הצבאית שבפגיעה בהם"

(פסקה 46 לפסק-הדין)

כמו גם ההנחיה לפיה

"אין לתקוף אזרח הנוטל חלק ישיר, אותה עת, במעשי האיבה, אם ניתן לנקוט כלפיו אמצעי שפגיעתו פחותה... אם ניתן לעצור טרוריסט הנוטל חלק ישיר במעשי האיבה, לחקור אותו ולהעמידו לדין, יש לנקוט בצעדים אלה"

(פסקה 40 לפסק-הדין)

15. עתה גם ברור, כפי שאף צוין בכתבה, כי המדינה לא אמרה אמת לבג"ץ בתשובתה לעתירה נגד ביצוע החיסולים, בהצהרתה כי חיסול אדם ללא משפט נקט רק כשאין דרך אחרת לפעול כנגדו כגון חלופת מעצר.

16. מהמתואר לעיל עולה כי החיסול אינו החריג לכלל המעצר אלא נהפוך הוא, המבוקשים והחפים שלצידם מחוסלים, ורק אם במבחנת קצין זה או אחר מנת הדם מגדישה את הסאה, או אם אישיות חשובה נמצאת באיזור, יש לבצע מעצר או לדחות את המבצע.

17. וההפרות החמורות של פסק הדין והעבירות הלכאוריות העולות מן הכתבה משתלבות בעובדה כי טרם הוקמה ועדת בדיקה עליה ציווה בית המשפט הגבוה לצדק, כפי שאף מצוין באותה כתבה ובה ציטוט דבריו של כ"דברים הינם בבחינת ביזיון בית משפט:

"למרות שעברו קרוב לשנתיים מאז פסיקת בג"ץ, טרם הוקמה הוועדה לבדיקת הסיכולים בדיעבד. בשבוע שעבר פירסם אביעד גליקמן ב-ynet שהיועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, פנה לראש הממשלה, אהוד אולמרט, בדרישה להקים בהקדם ועדה שכזאת. "יש הכרח להשלים מהלך זה ללא דיחוי נוסף", כתב מזוז, "מחשש כי המשך העיכוב עלול לעלות כדי ביזיון בית המשפט".

18. לאור האמור לעיל, נבקש לנקוט בשלוש הפעולות הבאות:

- א. להורות לאתר על פתיחה בחקירה פלילית, אשר תבחן האם נעברו עבירות פליליות במהלך התכנון והביצוע של החיסולים המוזכרים לעיל על ידי מי מהמעורבים בהם.
- ב. לפרסם הנחיות שיאסרו באופן ברור ובלתי מתפשר ביצוע חיסולים מקום שיש אלטרנטיבה של מעצר, וכן שיאסרו מתן הרשאה מראש לפגיעה בחפים מפשע.
- ג. להורות על הקמת ועדת הבדיקה לבדיקת חוקיות החיסולים בדיעבד, עליה הורה בג"צ וכמפורט בפסק הדין.

19. נוכח חומרת המעשים, ובשל ההנחה המסתברת כי לא מדובר בפקודות יוצאות דופן וחריגות שניתנו רק בחיסולים שנחשפו בכתבת "הארץ", אלא שמדובר במדיניות השלטת בצה"ל בנוגע לחיסולים, ומכיוון שמדיניות זו מסכנת באופן בלתי מוסרי ובלתי חוקי חיי אדם, נבקשך להשיב לפנייתנו בתוך 14 ימים מהיום, בכדי שנוכל לייעץ למרשנו בדבר האפשרויות המשפטיות העומדות לו.

בברכה,

מיכאל ספרד, עו"ד

אביגדור פלדמן, עו"ד